

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Europese Commissie
De heer mr. J. Dalli
Commissaris Gezondheid en Consumentenbescherming
B-1049 BRUSSEL
België

**Directie Voedsel, Dier en
Consument**

Cluster Voedselveiligheid

Prins Clauslaan 8
Postbus 20401
2500 EK Den Haag
www.minlnv.nl

Datum 24 juni 2010
Betreft Antibioticaproblematiek en dierlijke productie

Onze referentie
VDC 10.1696/LRA

Geachte heer Dalli,

Hierbij wil ik, mede namens mijn collega van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), uw aandacht vragen voor de problematiek van antibioticumresistentie in de veehouderij en de risico's die hieruit voortvloeien voor de volks- en diergezondheid.

Resistentieproblematiek bij de mens komt onder andere voort uit gebruik van antibiotica in de humane geneeskunde. Maar ook het gebruik van antibiotica bij dieren draagt bij aan deze resistentieontwikkeling.

Daarom is een verantwoord en restrictief antibioticagebruik bij dieren een belangrijke voorwaarde om de resistentieprevalentie terug te dringen. In een advies vanuit een deskundigenberaad onder leiding van het Centrum Infectieziektenbestrijding van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) d.d. 8 april jl. wordt aangeraden het antibioticumgebruik in de veehouderij drastisch en op korte termijn terug te brengen.

Met name gelet op het belang voor de volksgezondheid en gelet op de internationale context van de problematiek, wil ik u verzoeken dit punt en een aantal hieraan gerelateerde aspecten in EU-verband nadere aandacht te geven en waar mogelijk acties hierop te ondernemen.

Hierbij zijn mijns inziens onder meer de volgende zaken van groot belang.

- Het antibioticumgebruik moet, zowel in Nederland alsook in andere landen, in de veehouderij substantieel worden gereduceerd;
- Gebruik van antibiotica in de veehouderij moet in de EU-lidstaten goed en *gecentraliseerd* worden geregistreerd, met de benodigde mate van uniformiteit en mate van detail, ook qua diercategorieën;
- Het voorkomen van resistente bacteriën en resistentiedeterminanten in dieren, voedsel en mensen moet evenzeer goed worden gemonitord in de EU-lidstaten. Speciale aandacht lijkt nodig voor ESBL-producerende bacteriën. Zowel binnen als buiten de EU wordt de toename van ESBL-producerende bacteriën bij mensen, dieren en op vlees van dieren gesignaleerd.

Mijn collega van VWS en ik willen overigens de Nederlandse Gezondheidsraad om advies vragen over de risico's die antibioticumgebruik in de veehouderij oplevert voor de volksgezondheid. Daarbij is ook onze bedoeling om meer zicht te krijgen op de vraagpunten welke antibiotica, gebruikt bij dieren, de grootste risico's opleveren voor de volksgezondheid en of bepaalde antibiotica voor humaan gebruik zouden moeten worden gereserveerd.

**Directie Voedsel, Dier en
Consument**
Cluster Voedselveiligheid

Datum
24 juni 2010

Onze referentie
VDC 10.1696/LRA

Ik ben verheugd dat in het traject van de herziening van de diergeneesmiddelenrichtlijn 2001/82/EG specifieke aandacht bestaat voor deze problematiek. In deze brief wil ik het belang onderstrepen van meer aandacht voor de risico's van antibioticaresistentie voor de volksgezondheid bij de beoordeling en toelating van diergeneesmiddelen, de farmacovigilantie, distributie en off-label use. In het kader van de consultatie voor de herziening die momenteel loopt, zal ik specifiek op een aantal punten ingaan. Helaas biedt deze herziening geen perspectief voor mogelijke maatregelen op de korte termijn.

Een ander belangrijk punt dat ik graag op korte termijn nader in EU-verband aan de orde zou willen laten stellen, is de toepassing van antibiotica via diervoeders.

Gemedicineerde voeders vormen een belangrijke en door diverse betrokkenen tot nu toe vaak een van de meest geschikt geachte toedieningswijzen voor antibiotica in de veehouderij. Bij de productie van gemedicineerde diervoeders vormt echter de versleping van - in dit geval antibiotica - naar andere diervoeders een belangrijk en risicovol fenomeen. De consequentie hiervan is in veel gevallen dat de productie van gemedicineerd diervoeder gevolgd wordt door één of meerdere hierop volgende producties van mengvoeder die verontreinigd zijn met zeer lage concentraties antibiotica. Naar het zich laat aanzien, dragen deze lage concentraties antibiotica voor een belangrijk deel bij aan het optreden van antibioticaresistentie bij bacteriën in de veehouderij.

Op Europees niveau zien we dat elke lidstaat een eigen invulling geeft aan de maatregelen ter beheersing van versleping. In het kader van de herziening van de Richtlijn nr. 90/167/EEG tot vaststelling van de voorwaarden voor de bereiding, het in de handel brengen en het gebruik van diervoeders met medicinale werking zou ik graag de verslepingproblematiek in EU-verband nader opgepakt zien. Niet alleen schept deze herziening een kans om de maatregelen inzake de versleping tussen de lidstaten te harmoniseren, ook vormt deze herziening de mogelijkheid om de bijdrage van versleping aan de vorming van resistentie op Europees niveau tot een minimum terug te brengen. Daarbij denk ik minimaal aan harmonisering en aanscherping van de eisen ten behoeve van de productie van gemedicineerde diervoeders zoals een normstelling/maximumpercentage ten aanzien van versleping in mengvoerbereidingsinstallaties. Daarnaast zou ik ook graag in EU-verband nadere discussie willen voeren over het mogelijk in de toekomst inperken van het toedienen van antibiotica via de weg van gemedicineerde voeders.

In het licht van al het voorgaande ben ik dan ook zeer verheugd dat de Europese Commissie het initiatief genomen heeft om te werken aan een communautaire aanpak van de resistentieproblematiek als gevolg van het gebruik van antibiotica in de veehouderij.

Antibioticumresistentie kan uitgroeien tot een van de belangrijkste dier- en volksgezondheidsitems van de komende tijd. Ik wil u dan ook verzoeken een communautaire aanpak te realiseren die kan voorkomen dat het antibioticumgebruik in de veehouderij uitgroeit tot een significant risico voor de volksgezondheid. Het heeft mijn sterke voorkeur dat dit in Europees verband wordt opgepakt.

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN
VOEDSELKwaliteit,

G. Verburg

**Directie Voedsel, Dier en
Consument**
Cluster Voedselveiligheid

Datum
24 juni 2010

Onze referentie
VDC 10.1696/LRA